

EBA/GL/2024/08

2024. június 19.

Az (EU) 2023/1114 rendelet 45. cikkének (8) bekezdése alapján kiadott iránymutatások

az (EU) 2023/1114 rendelet 45. cikkének
(4) bekezdésében említett likviditási
stressztesztekben alkalmazandó
stresszteszt-forgatókönyvek közös
referenciaparamétereinek
megállapításáról

1. Megfelelési és adatszolgáltatási kötelezettségek

Az iránymutatások jogállása

1. Az e dokumentumban szereplő iránymutatásokat az EBH az 1093/2010/EU rendelet¹ 16. cikkének rendelkezéseivel összhangban adta ki. Az 1093/2010/EU rendelet 16. cikkének (3) bekezdése szerint a hatáskörrel rendelkező hatóságok és pénzügyi intézmények minden erőfeszítést megtesznek azért, hogy megfeleljenek az iránymutatásoknak.
2. Az iránymutatások rögzítik az EBH álláspontját azzal kapcsolatban, hogy mi a megfelelő felügyeleti gyakorlat a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerében, és miként kell alkalmazni az uniós jogot egy adott területen belül. Az (EU) 2023/1114 rendelet² 3. cikke (1) bekezdésének 35. pontjában meghatározott, az iránymutatások hatálya alá tartozó illetékes hatóságok azzal tesznek eleget az iránymutatásoknak, hogy megfelelően beépítik azokat saját felügyeleti gyakorlataikba (pl. saját jogi kereteik vagy felügyeleti folyamataik módosításával).

Adatszolgáltatási követelmények

3. Az 1093/2010/EU rendelet 16. cikkének (3) bekezdése értelmében az egyes hatáskörrel rendelkező hatóságok 30.09.2024-ig értesítik az EBH-t arról, hogy megfelelnek-e vagy meg kívánják-e felelni ezeknek az iránymutatásoknak, és ha nem, úgy tájékoztatniuk kell az EBH-t a meg nem felelés indokairól. Amennyiben a fenti határidőig ilyen értesítés nem érkezik, az EBH úgy tekinti, hogy a szóban forgó, hatáskörrel rendelkező hatóság nem felel meg az iránymutatásoknak. Az értesítéseket „EBA/GL/2024/08” hivatkozással az EBH honlapján szereplő formanyomtatványon kell megküldeni. Az értesítéseket olyan személyek nyújthatják be, akik megfelelő felhatalmazással rendelkeznek arra nézve, hogy illetékes hatóságuk nevében nyilatkozzanak annak megfeleléséről. Az EBH-nak a megfeleléssel kapcsolatban bekövetkező bármely változást is be kell jelenteni.
4. Az értesítéseket a 16. cikk (3) bekezdésével összhangban közzéteszik az EBH honlapján.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1093/2010/EU rendelete (2010. november 24.) az európai felügyeleti hatóság (Európai Bankhatóság) létrehozásáról, a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/78/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 331., 2010.12.15., 12. o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1114 rendelete (2023. május 31.) a kriptoeszközök piacairól, valamint az 1093/2010/EU és az 1095/2010/EU rendelet, továbbá a 2013/36/EU és az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról (HL L 150., 2023.6.9.).

2. Tárgy, alkalmazási kör és fogalommeghatározások

Tárgy

5. Ezen iránymutatások az (EU) 2023/1114 rendelet 45. cikkének (8) bekezdésével összhangban meghatározzák a rendelet 45. cikkének (4) bekezdésében említett likviditási stressztesztekben alkalmazandó stresszteszt-forgatókönyvek közös referenciaparamétereit.

Alkalmazási kör

6. Ezen iránymutatások az (EU) 2023/1114 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének 6. pontjában meghatározott jelentős eszközalapú tokenek kibocsátóira és a 7. pontjában meghatározott elektronikuspénz-tokeneket (e-pénz-tokeneket, EMT) kibocsátó elektronikuspénz-kibocsátó intézményekre alkalmazandók (az (EU) 2023/1114 rendelet 58. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összhangban), és nem jelentős eszközalapú tokenek (ART) kibocsátóira, amennyiben a székhely szerinti tagállam illetékes hatósága azt ugyanezen rendelet 35. cikkének (4) bekezdésével és 58. cikkének (2) bekezdésével összhangban előírja (ezen iránymutatások alkalmazásában a továbbiakban együttesen: ART-k/EMT-k kibocsátói).

Címzettek

7. Ezen iránymutatások címzettjei az (EU) 2023/1114 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének 35. pontjában meghatározott illetékes hatóságok, amelyekre ezek az iránymutatások alkalmazandók.
8. Az iránymutatások címzettjei továbbá a következők (EU) 2023/1114 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének 10. pontjában meghatározott kibocsátói, amelyekre ezek az iránymutatások alkalmazandók:
 - a) az említett rendelet 3. cikke (1) bekezdésének 6. pontjában meghatározott eszközalapú tokenek (eszközalapú tokenek – ART-k – kibocsátói); és
 - b) az említett rendelet 3. cikke (1) bekezdésének 7. pontjában meghatározott elektronikuspénz-tokenek (elektronikuspénz-tokenek – EMT-k – kibocsátói).

3. Végrehajtás

Az alkalmazás időpontja

9. Ezen iránymutatásokat 30.09.2024 követően kell alkalmazni.

4. Iránymutatások a likviditási stressztesztekben alkalmazandó stresszteszt-forgatókönyvek közös referenciaparamétereiről

4.1 Általános rendelkezés

10. Az (EU) 2023/1114 rendelet 45. cikke (4) bekezdésének második albekezdése értelmében az ART-k/EMT-k kibocsátóinak értékelniük kell a 4.2. szakasz szerinti kockázatokat, figyelembe véve a szabályozási változásokat és a piaci tendenciákat, valamint a minimális makrogazdasági feltételeket, és alkalmazniuk kell a 4.3. szakasz szerinti módszertant, beleértve a stresszteszt-forgatókönyvek paramétereit is, az összes felkínált eszközalapú token és elektronikuspénz-token és az azokhoz kapcsolódó tevékenységek tekintetében.

4.2 Értékelendő kockázatok

4.2.1 Visszaváltási kockázat

11. Az ART-k/EMT-k kibocsátóinak stresszhelyzetben bármikor értékelniük kell a visszaváltási kérelmek valószínűségét.

12. A 11. bekezdés alkalmazásában az ART-k/EMT-k kibocsátóinak a következő szempontok mindegyikét figyelembe kell venniük: a (kis- és nagykereskedelmi) token-tulajdonosok profilja; a (jelentős vagy nem jelentős) token típusa; a referencia-eszköz típusa (például hivatalos pénznem vagy egyéb); a kibocsátó jellemzői (például hitelintézet vagy egyéb); a visszaváltási kérelmekkel kapcsolatos korábbi tapasztalatok; és az eszköztartalék lejárat profilja. A kibocsátók az értékelés szempontjából általuk fontosnak tartott bármely egyéb szempontot is figyelembe vehetnek.

13. Az ART-k/EMT-k kibocsátóinak az (EU) 2023/1114 rendelet 36. cikkének (4) bekezdésével összhangban – amint a vonatkozó felhatalmazáson alapuló rendelet alkalmazandó – az egy vagy öt munkanapot meg nem haladó hátralévő futamidejű tartalékeszközök arányának kiegészítésének szükségességét a bruttó kiáramlások tekintetében a megfigyelt legnagyobb, 1 és 5 nap alatt visszaváltott összeg 99%-os konfidencia-intervallum becsléséhez viszonyítva kell értékelniük, saját múltbeli megfigyeléseik alapján.

4.2.2 Hitelintézeteknél elhelyezett betétekhez kapcsolódó kockázat

14. Az ART-k/EHT-k kibocsátóinak stresszhelyzetben fel kell mérniük annak lehetőségét, hogy nem lehet haladéktalanul hozzáférni az eszköztartalék részeként hitelintézeteknél tartott betétek összegéhez.
15. A 14. bekezdés alkalmazásában az ART-k/EMT-k kibocsátóinak a következő szempontok mindegyikét figyelembe kell venniük: i. a betéti partner hitelminősége és likviditási profilja; ii. a partner és a letétkezelő koncentrációja; iii. a betét helye; iv. a betét futamideje; v. a betéthez tartozó potenciális biztosíték (beleértve a volument, típust vagy minőséget); és vi. bármely, az (EU) 2023/1114 rendelet 36. cikkének (4) bekezdése alapján nem előírt kockázati tényező, amelyet e kockázat szempontjából relevánsnak tekinthetnek.

4.2.3 Piaci kockázat és volatilitás

16. Az ART-k/EMT-k kibocsátóinak értékelniük kell, hogy szükség van-e további likviditási előírásokra stresszhelyzet esetére az eszköztartalék piaci kockázatának, valamint a kapcsolódó deviza-eltéréseknek, a volatilitásnak és a referencia-eszközök valamelyikéhez viszonyított korrelációnak a fedezéséhez, figyelembe véve a kapcsolódó származtatott fedezeti ügyleteket és a túlfedezetet, amelyeket vagy az (EU) 2023/1114 rendelet 36. cikkének (4) bekezdése szerinti specifikációnak megfelelően, vagy a vonatkozó felhatalmazáson alapuló rendelet alapján írtak elő, vagy melyet az illetékes hatóság/felügyelet vár el, vagy önkéntes alapon tartanak.
17. Az ART-k/EMT-k kibocsátóinak figyelembe kell venniük azokat az eseteket, amelyekben múltba tekintési megközelítést alkalmaznak a jelenlegi (az előző bekezdésben említett) túlfedezet meghatározására, amely olyan megfigyelési időszakon alapul, amely során nem következett be stresszesemény. Ezekben az esetekben például stresszeseményeket tartalmazó hosszabb időszakokat kell figyelembe venni, vagy stresszfeltételezéseket kell beépíteni.

4.2.4 De-pegging kockázat

18. Az ART-k/EMT-k kibocsátóinak értékelniük kell annak kockázatát, hogy az ART-k/EMT-k piaci értéke eltér a referencia-eszköz piaci értékétől, és hogy szükség van-e további likviditási követelményekre ezen eltérés csökkentése érdekében.

4.3 Módszertan

4.3.1 A likviditási stresszteszt

19. Az ART-k/EMT-k kibocsátóinak stresszhelyzetet feltételezve kell összehasonlítaniuk az eszköztartalék teljes súlyozott összegét az ART-k/EMT-k referencia-eszközeinek teljes súlyozott összegével.
20. A 19. bekezdés alkalmazásában az ART-k/EMT-k kibocsátóinak az eszköztartalék teljes súlyozott összegét az eszköztartalékban lévő egyes eszközök piaci értékének a vonatkozó stressztényezővel (súly) való megszorzása eredményeként kell kiszámítaniuk. A nem piacképes

eszközök (például a hitelintézeteknél elhelyezett készpénz vagy betétek) esetében az ART-k/EMT-k kibocsátóinak az összeget meg kell szorozniuk a vonatkozó stressztényezővel.

21. A tokenek referencia-eszközeinek teljes súlyozott összege a referencia-eszközök piaci értékének a vonatkozó stressztényezővel való megszorzásának eredménye. A hivatalos pénznem referenciájú ART-k/EMT-k esetében azok monetáris értékét a referencia-eszközök súlyozott összegeként kell figyelembe venni.
22. A likviditási stresszteszt akkor mutat eszköztartalék hiányt, ha stresszhelyzet feltételezése mellett az eszköztartalék teljes súlyozott összege alacsonyabb, mint a tokenek referencia-eszközeinek súlyozott összege.

4.3.2 A stresszteszt-forgatókönyvek közös referenciaparamétereinek meghatározása

23. Az ART-k/EMT-k kibocsátóinak az eszköztartalék minden egyes eszközére és az ART-k/EMT-k referencia-eszközeire vonatkozóan különböző stresszforgatókönyvek és időhorizontok – 1 nap, 5 nap, 30 nap és 1 év – szerint kell kalibrálniuk és meghatározniuk a vonatkozó stressztényezőket.
24. Az ART-k/EMT-k kibocsátóinak a stressztényezők kalibrálását múltbeli megfigyelésekre (saját megfigyeléseikre és piaci eseményekre vonatkozó megfigyelésekre) és szakértői véleményre kell alapozniuk. Az ART-k/EMT-k kibocsátóinak megfigyelt adatsort és a kalibrálás megfelelőségét bizonyító szakértői vélemények részletes indoklását visszamenőleg is dokumentálniuk kell.
25. Egy adott eszközosztály stressztényezőjét az adott eszközosztály szempontjából többféle stresszesemény/forgatókönyv szerinti idioszinkratikus és az egész piacra kiterjedő nézőpontból releváns kockázati tényezők és paraméterek kombinációjának figyelembevételével kell kialakítani. A sokkok súlyosságát az adott stresszforgatókönyv súlyossága alapján kell meghatározni (beleértve az időhorizontot is). Ezért minden egyes forgatókönyv esetében ugyanarra az eszközosztályra vonatkozóan különböző stressztényezőket lehet levezetni.
26. Az eszköztartalék egyes eszközeire alkalmazandó stressztényezőnek 100%-nál alacsonyabbnak kell lennie. A referencia-eszközökre alkalmazandó stressztényezőnek 100%-nál nagyobbnak kell lennie, ha a tokenek nem hivatalos pénznem referenciájúak.
27. Az ART-k/EMT-k kibocsátóinak a stressztényezők meghatározásakor értékelniük kell az összes alábbi paramétert, és figyelembe kell venniük az ezen iránymutatások 4.2. szakaszában hivatkozott kockázatokat. Az ART-k/EMT-k kibocsátói mérlegelhetnek más, eddig figyelembe nem vett releváns paramétereket és kockázatokat is, amelyek nem ellentétesek az ezen iránymutatásokban foglaltakkal.

a) Az eszköztartalék stressztényezőinek kalibrálásához kapcsolódó paraméterek

28. Az eszköztartalékban lévő alábbi eszközökre vonatkozó stressztényezők meghatározásakor az ART-k/EMT-k kibocsátóinak stresszhelyzetben figyelembe kell venniük a következő paraméterek mindegyikét:

a. **Hitelintézeteknél elhelyezett betétek:**

- i. a betétbefogadó intézmény hitelminősége és a nemteljesítésre vonatkozó várakozások;
- ii. a kapott biztosíték hitel- és likviditási minősége, ha a betét biztosítékkal fedezett;
- iii. a betétbefogadó intézmény koncentrációja;
- iv. a futamidő és a korai visszavonási lehetőségek; és
- v. az értékpapírfinanszírozási ügyletek – különösen repoügyletek – megújításából eredő kockázat, ahol a készpénzt nem likvid eszközök ellenében kapják³.

b. **Áruk:**

- i. a tokenek referencia-eszközeinek tartalékeszközök általi replikálásának mértéke; és
- ii. a potenciális teljesítési kockázat és az ahhoz kapcsolódó költségek, ha a visszaváltás fizikai.

c. **LCR 1. szintű likvid eszközök, amelyekre 0%-os haircut alkalmazandó [az (EU) 2015/61 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletnek megfelelően], és – amint a vonatkozó felhatalmazáson alapuló rendelet alkalmazandó – az (EU) 2023/1114 rendelet 38. cikkének (5) bekezdése szerinti, magas likviditású pénzügyi eszközként részletesebben meghatározottak szerint:**

- i. a súlyozott átlagos hátralévő futamidő/időtartam a kamatláb-kockázattal és a kapcsolódó volatilitással szembeni potenciális érzékenységük figyelembevétele érdekében;
- ii. az országhoz tartozó prémium a kapcsolódó volatilitás figyelembevétele érdekében;
- iii. a kibocsátó koncentrációja;

³ Likvid eszközök alatt az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a hitelintézetekre vonatkozó likviditásfedezeti követelmények tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2014. október 10-i (EU) 2015/61 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (HL L 011., 2015.1.17., 1. o.) 3. cikkének (1) és (2) bekezdésében „1. szintű eszközként”, illetve „2. szintű eszközként” meghatározott eszközök értendők.

- iv. a biztosíték helye (letétkezelő) az azonnali átruházással kapcsolatos esetleges fennakadásainak figyelembevétele érdekében; és
 - v. az adott értékpapír piaci értékének alakulása a volatilitásuk és a referencia-eszközökkel való korrelációjuk értékelése érdekében.
- d. **LCR 1. szintű fedezett kötvények [az (EU) 2015/61 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletnek megfelelően], és – amint a vonatkozó felhatalmazáson alapuló rendelet alkalmazandó – az (EU) 2023/1114 rendelet 38. cikkének (5) bekezdése szerinti, magas likviditású pénzügyi eszközként részletesebben meghatározottak szerint:**
- i. a szükséges LCR-haircutok;
 - ii. a súlyozott átlagos hátralévő futamidő/időtartam a kamatlábkockázattal és a kapcsolódó volatilitással szembeni potenciális érzékenységük figyelembevétele érdekében,
 - iii. az eszköztartalékon belüli százalékos arányuk,
 - iv. a kibocsátó koncentrációja,
 - v. a biztosíték helye (letétkezelő) az azonnali átruházással kapcsolatos esetleges fennakadásainak figyelembevétele érdekében,
 - vi. az adott értékpapír piaci értékének alakulása a volatilitásuk és a referencia-eszközökkel való korrelációjuk értékelése érdekében.
- e. **Egyéb, magas likviditású pénzügyi eszközök, – amint a vonatkozó felhatalmazáson alapuló rendelet alkalmazandó – az (EU) 2023/1114 rendelet 38. cikkének (5) bekezdése szerint részletesebben meghatározottak szerint:**
- i. a szükséges LCR-haircutok;
 - ii. a súlyozott átlagos hátralévő futamidő/időtartam a kamatlábkockázattal és a kapcsolódó volatilitással szembeni potenciális érzékenységük figyelembevétele érdekében;
 - iii. az eszköztartalékon belüli százalékos arányuk;
 - iv. a kibocsátó koncentrációja;
 - v. a biztosíték helye (letétkezelő) az azonnali átruházással kapcsolatos esetleges fennakadások figyelembevétele érdekében; és

- vi. az adott értékpapír piaci értékének alakulása a volatilitásuk és a referencia-eszközökkel való korrelációjuk értékelése érdekében.

b) A referencia-eszközök stressztényezőinek kalibrálásához kapcsolódó paraméterek

29. A tokenek referencia-eszközeire vonatkozó stressztényezők meghatározásakor az ART-k/EMT-k kibocsátóinak stresszhelyzetben figyelembe kell venniük a következő paraméterek mindegyikét:

- i. az eszköztartalék piaci értékének volatilitási és eloszlási mutatói (például az átlag, a kvartilisek és az eszköztartalék piaci értékének eloszlása);
- ii. volatilitási és eloszlási mutatók a referencia-eszközök tekintetében (például az átlag, a kvartilisek és a referencia-eszközök piaci értékének eloszlása);
- iii. idioszinkratikus stressztényezők (például a likviditás, a kibocsátó fizetőképessége);
- iv. a piac egészére kiterjedő stressztényezők (például a pénzügyi rendszer vagy a kriptó ökoszisztéma stressztényezői, a token ára és a token referencia-eszköze piaci értéke közötti eltérések gyakorisága és nagyságrendje).